

Foto: SØREN LORENZEN

Den amerikanske filminstruktør Sydney Pollack forklarer, hvor vigtigt det rigtige filmformat er

DR var tvunget til at vise beskåret film

Af JESPER STEINMETZ

■ Danmarks Radio overholdt alle kontrakter, da DR TV i 1991 viste den amerikanske film "Tre døgn for Condor" i en beskåret udgave.

Faktisk måtte Danmarks Radio slet ikke vise filmen i det oprindelige bredbilled-format, idet den amerikanske producent ifølge kontrakten med DR havde krævet, at kun den leverede udgave - den panscannede film - måtte vises.

Det oplyste Danmarks Radios tidligere ansvarlige for filmindkøb, Bo Lynnerup, da han vidnede i Østre Landsret.

»Det er sjældent, at der i en kontrakt står, at man kun må vise den leverede version af filmen. Men her var DR tvunget til at vise den panscannede version,« sagde han.

Skamferet

Filmens instruktør Sydney Pollack og Danske Filminstruktører har støvnet Danmarks Radio, fordi de mener, at DR har krænket Pollacks ophavsret ved at vise en efter deres mening skamferet version af filmen.

»DR har den politik, at man så vidt muligt vil vise film i deres oprindelige format. DR har ingen interesse i at skade instruktørens kunstneriske intention med de film, der bliver vist,« understregede Bo Lynnerup, der i dag er direktør i Broadcast Danmark, men som i 1991 var chef for TV-International i Danmarks Radio.

Forsvareren for Danmarks Radio og Danske Spillefilmsproducenter gjorde i deres procedure opmærksom på, at Sydney Pollack i sin kontrakt med den amerikanske filmproducent Dino de Laurentis i 1975 selv gav afkald på alle TV-retteligheder for "Tre døgn for Condor". De fandt det derfor underligt, at han protesterede så mange år senere.

Advokat Erik Nyborg, mener, at instruktørens ophavsret er blevet overtrådt, og at den version af hans film, som DR sendte, ikke er udtryk for Pollacks billedstil.

»Hvis det var et maleri, var der ingen tvivl om, at vi havde at gøre med en krænkelse,« sagde Nyborg.

Der ventes dom i sagen indenfor de næste tre uger.

I kamp for filmkunsten

Sydney Pollack har aldrig set en af sine film i "TV-formatet", for det vil han ikke kunne holde ud, fortæller han. Sammen med andre store instruktører og filmforfattere har han dannet en forening, der kæmper for at skaffe dem større ret over egne værker

ten eller filmstudiet, har retigheden over den færdige film.

»Jeg har som instruktør ingen mulighed for at forhindre, at mine film ikke bliver vist i det oprindelige letterboxformat på TV. Hvis jeg til et studie sagde: Jeg vil kun lave denne film, hvis I lover, at den aldrig bliver vist i letterboxformat på TV, så ville de sandsynligvis vælge en anden instruktør end mig.

Det ville svare til, at jeg krævede, at mine film ikke måtte synkroniseres i Tyskland. Det er urealistisk, for dermed ville filmstudiet gå glip af en indtægt på fem millioner dollars,« siger Sydney Pollack.

Tjener godt

Han skynder sig at tilføje, at der ingen grund er til at have ondt af ham. Han hverken sulter eller mangler tag over hovedet. Faktisk tjener han adskillige millioner for hver film, han laver - tænk bare på titler som "Tootsie", "Mit Afrika", "Vore bedste år" og "Firmaets mand" - men han kæmper alligevel denne kamp for principets og kunstens skyld.

»Sagen handler i al sin en-

kelhed om, at mine og andres film bliver forvansket af nogle personer, som intet har haft med filmen at gøre. De er bare operatører for den maskine, som scanner filmen til TV-formatet uden hensyntagen til eller viden om de overvejelser, der ligger bag min billedkomposition.

Jeg har aldrig set en eneste af mine film panscanned på TV. Jeg kan simpelthen ikke holde det ud. Det længste, jeg har set, var det klip, der blev vist i retten forleden,« siger Pollack.

Han er under sit besøg i København blevet bekendt med endnu en absurd detalje i sin kamp for at få sine film vist på TV i det oprindelige format: En dansk importør af laservideofilm har fået forbud mod at udleje den originale letterbox-udgave af "Tre døgn for Condor", fordi der allerede findes en panscannede video-udgave på markedet, som den amerikanske producent har godkendt.

»Det er jo grotesk, at importøren ikke kan få lov til at udleje den korrekte udgave af min film,« kommer det harmdirrende fra Pollack, der i sin iver efter at fremlægge sine synspunk-

ter erkender, at han næsten lyder som en politiker.

Forening

Han har sammen med kolleger som Steven Spielberg, Martin Scorsese, Milos Forman og George Lucas dannet foreningen Artists' Rights Foundation, som kæmper for at give skaberne af filmkunsten - instruktører, manuskriptforfattere etc. - en større ret over deres egne værker i USA ligesom i f.eks. Danmark.

Foreløbig har foreningen fået overtalt politikerne i Washington til at lave en liste over bevaringsværdige klassikere, som hverken må panscannes, farvelægges eller på anden måde ødelægges. Nu håber foreningen, at retssagen i København kan blive den næste sejr.

»Det vil være et meget stærkt signal at sende til folkene i Hollywood, hvis vi vinder. I USA er alt styret af markedskræfterne. Alt bliver betragtet som et produkt, også kunst, og filmindustrien er den største eksportvare for USA.

Forbrugerne vil have panscannede film på video og TV, siger de store filmstudier, så får de det. Hvis

der lidt efter lidt rejser sig et folkekrav for at få film i letterboxformat, så vil studierne levere det. Studierne følger de krav, der giver dem flest penge,« siger Sydney Pollack.

Ingen taletid

Han fortæller, at det i USA er svært at trænge igennem med sine synspunkter om beskærede film. Emnet er ikke "sexy" nok til at skaffe ham taletid i et af TV-stationernes talkshows.

»Det amerikanske publikum er dovent. De gider ikke spekulere på den slags kunstneriske bekymringer. Der er slet ikke den samme kulturelle baggrund for den slags i USA som i Europa. Så det er her, vi har en lille chance for at pille lidt af muren ned,« lyder appellen fra Pollack.

Efter sin deltagelse i retssagen og et seminar om emnet på Københavns Universitet i går rejser Sydney Pollack i dag til London, hvor han skal i gang med at producere filmen "Sliding Doors", der har bl.a. Gwyneth Paltrow på rollelisten.